

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณและคุณภาพของนักศึกษาจีนในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2567*

TRENDS IN QUANTITATIVE AND QUALITATIVE CHANGES OF CHINESE STUDENTS IN THAILAND FROM 2019 TO 2024

จรรยาลักษณ์ เกษบุตร

Janyalak kedsaboot

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao, Thailand

*Corresponding author E-mail: Pooh2526.15janyalak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณและคุณภาพของนักศึกษาจีนในประเทศไทย ตลอด 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2567 โดยวิเคราะห์จากแนวโน้มการเติบโตของจำนวนนักศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาในไทย การเลือกมหาวิทยาลัยและสาขาวิชา ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาในบริบทของตลาดแรงงานไทยและจีน ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาจีนเพิ่มขึ้นกว่า 134% จากปี 2562 โดยมีปัจจัยหลักจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม และการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติที่ตอบโจทย์อุตสาหกรรมยุคใหม่ โดยเฉพาะด้านธุรกิจ วิศวกรรม และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยไทยโดยเฉพาะภาคเอกชน คือ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัย แสตนฟอร์ด มีการลงทุนและความร่วมมือกับกลุ่มทุนจีนอย่างเข้มข้น ส่งผลให้หลักสูตรมีความหลากหลาย และทันสมัยมากขึ้น ขณะเดียวกัน ความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างรัฐบาลไทย-จีนอย่างเขตการค้าเสรี (FTA) และ EEC ส่งผลบวกต่อการตัดสินใจเรียนต่อของนักศึกษาจีน นอกจากนี้ บัณฑิตจีนที่สำเร็จการศึกษาในไทยมีแนวโน้มได้รับการจ้างงานในภาคธุรกิจจีนที่ลงทุนในไทย โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจ EEC และมีรายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ย อย่างไรก็ตาม บัณฑิตจีนยังคงเผชิญความท้าทายเรื่องการขอใบอนุญาตทำงาน และการแข่งขันในตลาดแรงงานของจีน และเสนอโมเดลการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติให้เหมาะต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เนื่องจากนักศึกษาจีนเรียนภาษาไทยลดลง จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและการสร้างเครือข่ายในประเทศไทยเพื่อเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้ สิ่งที่ต้องระวังระยะยาวคือความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษา ความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์กับอุปทานของตลาดแรงงาน และผลกระทบต่อระบบอุดมศึกษาไทย

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาในไทย, นโยบายความร่วมมือไทย-จีน, ตลาดแรงงานไทยและจีน, แนวโน้มนักศึกษาจีน, คุณภาพของนักศึกษา

Abstract

This academic article aims to analyze the quantitative and qualitative changes in Chinese students in Thailand over a six-year period, from 2019 to 2024. The study examines trends in student population growth, factors influencing their decision to study in Thailand, university and program selection, and the outcomes of their education within the context of both the Thai and Chinese labor markets. The findings reveal that the number of Chinese students in Thailand increased by over 134% within five years. Key contributing factors include geographical proximity, affordable living and tuition costs, and the availability of international programs aligned with modern industrial demands, particularly in business, engineering, and technology. Thai universities, especially private institutions such as Krirk University, Shinawatra University, and Stamford International University, have actively partnered with Chinese investors, resulting in more diverse and modern curricula. Additionally, policy cooperation between the Thai and Chinese governments- such as Free Trade Agreements (FTA) and the Eastern Economic Corridor (EEC) initiative- has positively influenced Chinese students' decisions to pursue higher education in Thailand. Graduates from China who complete their studies in Thailand are increasingly employed by Chinese businesses operating in Thailand, especially in the EEC zone, often earning above-average incomes. However, these graduates still face challenges in obtaining work permits and competing in the Chinese labor market. The article proposes a model for developing Thai language programs for international students to better adapt to current trends, as there is a noticeable decline in Thai language study among Chinese students. Emphasis should also be placed on skills development and building professional networks within Thailand to enhance employment opportunities. The article also highlights long-term concerns, such as the risk of declining education quality, labor market imbalances, and potential negative impacts on the Thai higher education system if these issues are not properly managed.

Keywords: Factors Influencing the Decision to Study in Thailand, Thai – Chinese Cooperation Policy, Thai and Chinese Labor Market, Chinese Student Trends, Academic Quality Of Students

บทนำ

สืบเนื่องจากนโยบายเปิดประเทศตามนโยบายก้าวออกไป และการเข้าร่วมเป็นสมาชิก WTO ของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนทำให้เศรษฐกิจของประเทศจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะบริเวณภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นศูนย์กลางการผลิตและการกระจายสินค้าของประเทศทำให้ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเปิดประเทศสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านทางมณฑลยูนนานและเขตปกครองตนเองกวางสีเพื่อรองรับเขตการค้าเสรีจีน-อาเซียน โดยเฉพาะมณฑลยูนนานที่เริ่มมีการเรียนการสอนภาษาของประเทศในเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากถึง 56 หลักสูตร มีนักศึกษาจีนเข้าเรียน กว่า 7,300 คน (Campus Star, 2562); (กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา, 2564) และมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กว่าร้อยแห่งซึ่งภาษาไทยเป็นภาษาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในจำนวนภาษาของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคที่ไม่ไกลจากมณฑลยูนนาน และการค้าการลงทุนข้ามพรมแดนไทย-จีนมีบทบาทที่โดดเด่นกว่าประเทศอื่น นักศึกษาจีนในไทยส่วนใหญ่ที่มาจากมณฑล ยูนนานและเขตปกครองตนเองกวางสีจึงเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา และมีการให้ทุนการศึกษาระหว่างกันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา, 2564)

แต่อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลในปี 2564 ผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่าด้วยนักศึกษาจีนในไทย ที่ศึกษาระดับอุดมศึกษาในไทยมีจำนวน 14,423 คน ส่วน ใหญ่เป็นนักศึกษาที่มาจากพื้นที่ทางตอนใต้ของจีน มูลเหตุที่นักศึกษาจีนเลือกศึกษาต่อต่างประเทศมีสองปัจจัย สำคัญ ได้แก่ การขาดโอกาสในการศึกษาในประเทศ และต้องการหลีกเลี่ยงสภาพสังคมที่กดดัน ส่วนปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจมาศึกษาต่อในไทย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงและมีหลักสูตรหลากหลายสามารถตอบโจทย์นักศึกษาจีนได้ นักศึกษาจีนส่วนใหญ่นิยมศึกษาด้านการจัดการบริหารธุรกิจ การค้าระหว่างประเทศ และภาษาไทย ขณะที่สาขาอื่นๆ ก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น อาทิ นิเทศศาสตร์ ศิลปกรรม ดนตรี เป็นต้น (กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา, 2564)

นอกจากนี้แล้วผู้เขียนซึ่งเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ พบว่า มีข้อมูลการสมัครเรียนของนักศึกษาได้รับความนิยมลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในการเดินทางมาเยี่ยมเยียนระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัยจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการหลายครั้ง และในรายงานการประชุมกรอบความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และ Guangxi Science and Technology Normal University (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2568) พบว่า ผู้บริหารของ มหาวิทยาลัยจีนสนใจสาขาอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สนใจหลักสูตรระยะสั้น “การแพทย์และการพยาบาล” ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เป็นต้น และแจ้งว่านักศึกษาที่สนใจต้องการมาเรียนและทำงานในประเทศในสาขาวิชาที่มีเจ้าของกิจการเป็นชาวจีน ดังนั้นภาษาที่จะใช้จึงไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในที่ทำงานและในการเรียนก็ให้ความสนใจการจ้างล่ามภาษาจีนในการช่วยสอนมากกว่าการเรียนภาษาไทยด้วยตนเองซึ่งทำให้เสียเวลาในการเรียน

ดังนั้นจึงตรงกับความคิดเห็นของ กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา พบว่านักศึกษาจีนรุ่นใหม่มีความสนใจที่หลากหลายขึ้นและเริ่มศึกษาในสาขาวิชาที่แปลกออกไป เช่น สาขาศิลปกรรม ดนตรี การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ เป็นต้น โดยนักศึกษาจีนรุ่นใหม่เริ่มมองว่า การเรียนวิชาเอกภาษา เช่น ภาษาไทยเพียงอย่างเดียวนั้น ยากและมีความเข้มข้นเกินความจำเป็น การรู้ศาสตร์แขนงอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการมีทักษะภาษาด้วยจะทำให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากกว่า (กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา, 2564)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงได้นำเสนอบทความวิชาการเรื่อง แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณและคุณภาพของนักศึกษาจีนในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2562 - 2567 เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ของการเข้ามาของนักศึกษาจีนในไทยและข้อควรระวังที่จะเป็นปัญหาระยะยาวในอนาคตได้ ผู้เขียนจึงอยากทราบว่า ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ของนักศึกษาจีนที่มาศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2562 - 2567 เกี่ยวกับการ

เติบโตของจำนวนนักศึกษาจีน เพื่อให้เห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การเลือกสาขาวิชาที่เรียนสำหรับชาวต่างประเทศมีข้อมูลเปลี่ยนแปลงบ้างหรือไม่ และบัณฑิตจีนที่สำเร็จการศึกษาในประเทศไทยมีผลสัมฤทธิ์อย่างไร อะไรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตจีน ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น และการพัฒนาเป็นโมเดล 6 P ตามกรอบเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการจัดการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะนักศึกษาจีน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย สำหรับชาวต่างประเทศให้ทันสมัยและตรงตามความต้องการ ของนักศึกษาจีนและเป็นแนวทางในการจัดการปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไป

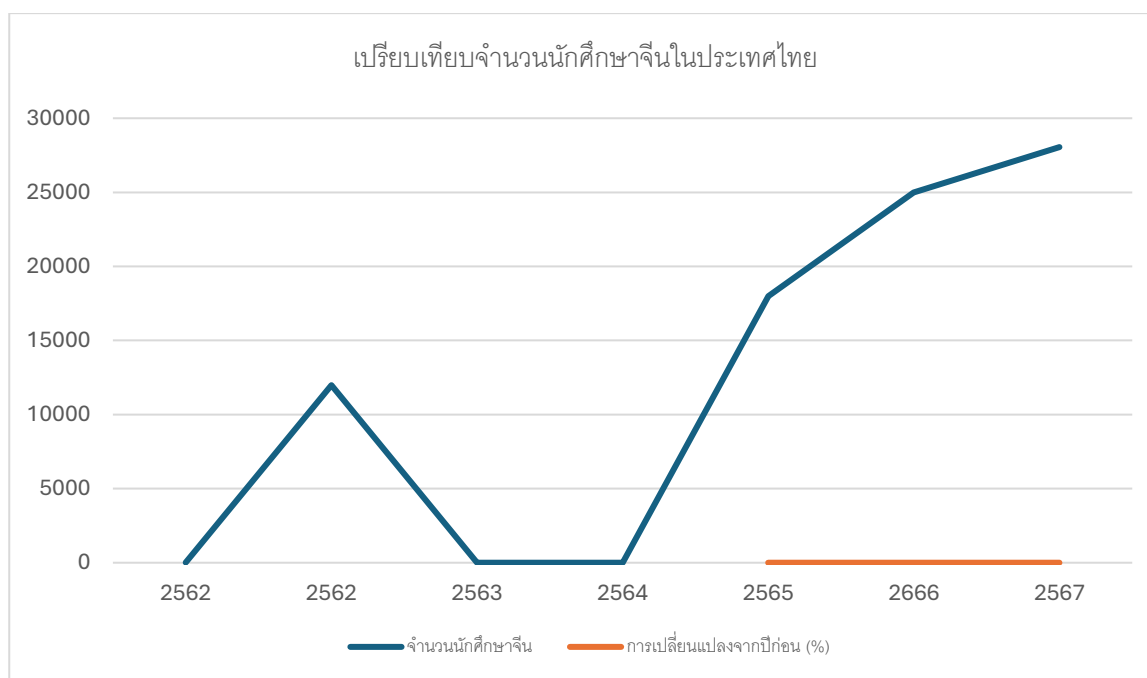
การเติบโตของจำนวนนักศึกษาจีนในระหว่างปี พ.ศ.2562-2567

การย้ายถิ่นฐานเพื่อการศึกษาของชาวจีนยังคงเป็นแนวโน้มที่สำคัญในระดับโลกโดยเฉพาะในช่วงหลังการระบาดของโควิด-19 ซึ่งมีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว ในปี 2024 มีนักเรียนจีนศึกษาต่อต่างประเทศถึง 704,000 คน เพิ่มขึ้นจาก 545,000 คนในปี 2023 และกลับสู่ระดับก่อนเกิดโรคระบาดแล้ว (Yoyi, T., 2025)

ในขณะเดียวกัน ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น มาเลเซียและไทยกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น มาเลเซียมีนักเรียนจีนเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยมีจำนวนระหว่าง 150,000 ถึง 200,000 คนในปี 2024 เพิ่มขึ้นจากประมาณ 82,000 คนในปี 2022 (Yu, S., 2024) สำหรับประเทศไทย แม้จะไม่มีข้อมูลจำนวนที่แน่ชัดแต่แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักเรียนจีนก็สอดคล้องกับภูมิภาคอื่น ๆ โดยรวมแล้ว การย้ายถิ่นฐานเพื่อการศึกษาของชาวจีน ยังคงเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญและมีการเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของทั้งประเทศ ต้นทางและประเทศปลายทาง

โดยสาเหตุในการปรับหลักสูตรเพื่อรองรับนักศึกษาจีนจำนวนมากนั้นเนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหา Digital Disruption หรือ การเปลี่ยนแปลงฉับพลันทางดิจิทัล ซึ่งส่งผลกระทบหลายด้าน โดยเฉพาะในภาคการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในไทยอย่างชัดเจน ดังนั้นหลายมหาวิทยาลัยในไทยเริ่มพัฒนา "มหาวิทยาลัยดิจิทัล" หรือร่วมมือกับแพลตฟอร์มดิจิทัล แต่ยังคงต้องใช้เวลาและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้

และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง 2567 จำนวนนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงได้ดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาจีนในประเทศไทย (สำนักข่าวอิสรา, 2566)

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่า อัตราการเพิ่มขึ้น จาก 11,993 คนในปี 2562 เป็น 28,052 คนในปี 2567 คิดเป็นการเพิ่มขึ้น ประมาณ 134% ในระยะเวลา 6 ปี สัดส่วน ในปี 2567 นักศึกษาจีนคิดเป็นประมาณ 53% ของ นักศึกษาต่างชาติทั้งหมดในประเทศไทย (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2566)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในระยะ 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2567 คือ

1. ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ประเทศไทยตั้งอยู่ใกล้กับจีนตอนใต้ ทำให้การเดินทางสะดวก นักศึกษาจีน ในไทยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ทางตอนใต้ของจีน โดยเฉพาะมณฑลยูนนานและเขตปกครองตนเองกวางสี ถึงแม้ เขตปกครองตนเองกวางสีจะไม่มีอาณาเขตติดต่อกับไทย แต่ไทยก็ถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญใน อาเซียน อีกทั้งเขตปกครองตนเองกวางสียังมีชนกลุ่มน้อยชนชาติจ้วงที่มีภาษาใกล้เคียงกับภาษาไทย ทำให้ ภาษาไทยเป็นที่นิยมและมีการเรียนการสอนกันอย่างแพร่หลาย เช่นเดียวกับมณฑลยูนนาน

2. ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพในประเทศไทยถือว่าต่ำกว่าหลายประเทศตะวันตก ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา ค่าเล่าเรียนสำหรับนักศึกษาจีนในประเทศไทยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ใน ระดับที่ต่ำกว่าประเทศตะวันตกและบางประเทศในเอเชีย

3. หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยไทยหลายแห่งเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติที่ตรงกับความต้องการของ นักศึกษาจีน ซึ่งระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง 2567 มหาวิทยาลัยไทยหลายแห่งได้พัฒนาหลักสูตรนานาชาติที่ตรงกับ ความต้องการของนักศึกษาจีนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นสาขาวิชาที่สอดคล้องกับแนวโน้มเศรษฐกิจและความสนใจ ของนักศึกษา ซึ่งสามารถเปรียบเทียบหลักสูตรยอดนิยมสำหรับนักศึกษาจีน พ.ศ. 2562 กับ พ.ศ. 2567 แสดงได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงเปรียบเทียบหลักสูตรยอดนิยมสำหรับนักศึกษาจีน พ.ศ. 2562 กับ พ.ศ. 2567

หลักสูตรปี 2562	หลักสูตรปี 2567
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด (หลักสูตรนานาชาติ)	หลักสูตรเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ การเงิน การตลาด ธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ)
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ)	หลักสูตรวิศวกรรมและเทคโนโลยี สาขาวิชาสาขาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยีสร้างสรรค์ (หลักสูตร นานาชาติ)
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ (หลักสูตรนานาชาติ)	ภาษาและวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และสาขาวิชาภาษาจีน (หลักสูตรนานาชาติ)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบหลักสูตรยอดนิยมสำหรับนักศึกษาจีน พ.ศ. 2562 กับ พ.ศ. 2567 ข้อมูลมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมสูงสุดตลอดระยะ 6 ปี คือ มหาวิทยาลัยเกริกมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด และข้อมูลล่าสุดกล่าวว่าในปี 2568 เมื่อพิจารณาจากจำนวนนักศึกษาจีนในประเทศไทย (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2566) เปิดเผยถึงจำนวนของนักศึกษาจีนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 พบว่า มหาวิทยาลัยที่ถูกเทโอเวอร์โดยทุนจีนเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีสัดส่วนนักศึกษาจีนมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ได้แก่

มหาวิทยาลัยเกริก มีจำนวน 4,670 คน และเป็นจำนวนมากถึง 71% ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด มหาวิทยาลัยชินวัตร 863 คน คิดเป็น 79% ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด และมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด มีนักศึกษาจีน 1,101 คน คิดเป็น 27% ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดและมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด มีการลงทุนจากกลุ่มทุนจีน ซึ่งส่งผลให้มีการเปิดหลักสูตรภาษาจีนและหลักสูตรนานาชาติที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาจีนโดยเฉพาะ

4. ความร่วมมือระหว่างประเทศ การมีโครงการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างไทยและจีน ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างไทยและจีนในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับรัฐบาลและระดับสถาบันการศึกษา โดยมีโครงการและกิจกรรมสำคัญที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และหลักสูตร ดังนี้

4.1 ความร่วมมือทางการศึกษาไทย-จีน

4.1.1 โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา

มหาวิทยาลัยของไทยหลายแห่งในประเทศไทยร่วมมือกับมหาวิทยาลัย วิทยาลัยในจีน เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรังสิต และ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีข้อตกลง MOU กับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน เพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษาแบบระยะสั้นหรือเรียนร่วม เช่น โครงการ 1+3 หรือ 2+2)

4.2 ทุนการศึกษา

4.2.1 มีทุนสนับสนุนจากทั้งรัฐบาลจีนและไทย เช่น ทุนจากสถานเอกอัครราชทูตจีนในไทย และทุนรัฐบาลไทยสำหรับนักศึกษาจีน เช่น MOU ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์กับมหาวิทยาลัยครุฉวีจี้ มีทุนให้นักศึกษา

4.2.2 มีการสนับสนุนทุนเต็มจำนวนและทุนบางส่วนให้กับนักศึกษาจีนที่มีผลเรียนดี

4.3 การเปิดสอนหลักสูตรร่วม

หลายมหาวิทยาลัยไทยเปิดหลักสูตรนานาชาติหรือหลักสูตรร่วมกับสถาบันจีน เช่น วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล (MUIC) มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยของประเทศจีนในการเปิดสอนปริญญาตรีร่วม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยเกริก มีวิทยาลัยนานาชาติจีนที่เปิดสอนทั้งภาษาไทย จีน และอังกฤษ

4.4 ศูนย์วัฒนธรรมจีนและขงจื้อ

ศูนย์วัฒนธรรมจีนและขงจื้อ (Confucius Institute) ได้จัดตั้งและเปิดดำเนินงานในมหาวิทยาลัยไทยหลายแห่งเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาจีนและวัฒนธรรม มีบทบาทในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ร่วมกันเช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.5 โครงการระดับรัฐบาล

รัฐบาลไทยได้มีความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน-จีน และ“หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative) ที่ส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม และวิจัยร่วมระหว่างสถาบันในไทยและจีน

5. การเปิดเขตการค้าเสรี (FTA) และนโยบายระเบียบเศรษฐกิจ (เช่น EEC) ของไทยมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเข้ามาของนักศึกษาจีนในหลายมิติ ดังนี้

5.1 ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจเอื้อต่อการศึกษา

การที่ไทยมีเขตการค้าเสรีกับจีนผ่านความร่วมมือในระดับอาเซียน (ACFTA) ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างภาคธุรกิจ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาระหว่างกันมากขึ้น

5.2 นโยบายระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC)

5.2.1 โครงการ EEC ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) เช่น ดิจิทัล ยานยนต์ไฟฟ้า การแพทย์ครบวงจร ซึ่งเป็นที่สนใจของนักศึกษาจีนที่ต้องการศึกษาต่อในสาขาเหล่านี้ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่มี MOU กับโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเช่น จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี เพื่อรองรับนักศึกษาจีนและนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

5.2.2 มหาวิทยาลัยในพื้นที่ EEC ได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อพัฒนา หลักสูตรนานาชาติและความร่วมมือกับสถาบันจีน เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา หรือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา เป็นต้น

6. การส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการ

6.1 ไทยและจีนมีข้อตกลงร่วมทางการศึกษาหลายฉบับ เช่น โครงการทุนรัฐบาลจีน-ไทย โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาจีนเลือกเรียนในไทยมากขึ้น

6.2 มหาวิทยาลัยจีนบางแห่งยังร่วมจัดตั้ง "มหาวิทยาลัยร่วม" กับไทย เช่น ร่วมเปิดสาขาในไทย หรือทำกิจกรรมแลกเปลี่ยน

7. ไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางภูมิรัฐศาสตร์

ไทยตั้งอยู่ในจุดเชื่อมโยงของโครงการ “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” (BRI) ทำให้นักศึกษาจีนมองว่า การศึกษาที่ไทยเป็นโอกาสในการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ การค้า และภาษา เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานในอาเซียนโดยรวมแล้ว เขตการค้าเสรีและนโยบายระเบียบเศรษฐกิจเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ไทยกลายเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจของนักศึกษาจีน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตจีน

ระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง 2567 บัณฑิตชาวจีนที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเผชิญกับภาวะตลาดแรงงานที่มีความท้าทายทั้งในประเทศจีนและประเทศไทย โดยมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตเหล่านี้

1. สถานการณ์ตลาดแรงงานในประเทศจีน

ในปี 2567 ประเทศจีนมีบัณฑิตจบใหม่จากมหาวิทยาลัยมากเป็นประวัติการณ์ถึง 11.79 ล้านคน ซึ่งต้องเผชิญกับภาวะขาดแคลนงานอย่างหนัก โดยอัตราการว่างงานของคนหนุ่มสาวในเมืองสูงถึง 21.3% ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมมักเป็นสิ่งที่คนนึกถึงเป็นอันดับแรกเมื่อถูกถามถึงเหตุผลว่าทำไมถึงอยากมาเรียนต่อต่างประเทศ ประการแรกคือความต้องการที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานต่างชาติ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสำคัญมากทางการค้าในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Li yang และวารภรณ์ ไทยมา, 2021) นอกจากนี้ยังมีรายงานข้อมูล Zhaopin (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2567) บริษัทด้านทรัพยากรบุคคล ระบุว่าในปี 2566 มีเพียง 48% ของบัณฑิตจบใหม่ที่ได้รับข้อเสนองานเบื้องต้น ซึ่งลดลงจากปีที่แล้ว 2.4% บัณฑิตจีนยุคใหม่หางานยากมาก โดยบางคนสมัครไปกว่า 50 แห่งแต่ไร้คำตอบ ทำให้หันไป 'เกษียณอายุ' ในชนบทแทน ตัวอย่างบริษัทในประเทศจีนที่ลดพนักงานลง เช่น SAIC Motor ค่ายรถยนต์ไฟฟ้าจีน ซึ่งเป็นค่ายรถไฟฟ้ารายใหญ่ในประเทศจีนที่มีกิจการร่วมค้ากับค่ายรถ Volkswagen และ General Motors ได้ทำการปลดพนักงานไปประมาณ 9,000 คน ระหว่างปี 2562-2566 ส่วน Dongfeng Motor ผู้ผลิตรถ EV ในประเทศจีน ได้ปลดพนักงานไปประมาณ 2,600 คน

2. โอกาสการทำงานในประเทศไทย

บัณฑิตชาวจีนที่สำเร็จการศึกษาในประเทศไทยโอกาสได้ทำงานในบริษัทประเทศจีนที่ลงทุนในไทย โดยเฉพาะในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมีการลงทุนจากจีนเพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตาม การทำงานในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) และต้องมีนายจ้างที่พร้อมสนับสนุนการขอวีซ่าทำงาน นอกจากนี้ บัณฑิตชาวจีนยังสามารถทำงานในตำแหน่งที่ใช้ทักษะภาษาจีน เช่น ครูสอนภาษาจีนล่าม หรือเจ้าหน้าที่ประสานงานในบริษัทที่มีการติดต่อกับจีน

จากข้อมูลหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตที่จบในปีการศึกษา 2566 สํารวจข้อมูลวันที่ 5 ธันวาคม 2567 จำนวน 21 คน มีรายงานภาวะการมีงานทำสรุปได้ต่อไปนี้

1. เงินเดือน 30,000-100,000 บาท

2. สวัสดิการส่วนใหญ่ ที่พักรฟรี ค่าน้ำค่าไฟฟรี ค่าอาหารกลางวันฟรี รถรับส่งฟรี สวัสดิการวันเกิด สวัสดิการวันหยุด ทำวีซ่าให้ ฟรี 10 วันทุกครึ่งปี ไปกลับจีนฟรีปีละครั้ง หยุดเสาร์ อาทิตย์

3. ตำแหน่งงานที่ทำ วิศวกรคุณภาพ Input data ฝ่ายการจัดวางแผนการผลิต วิศวกรออกแบบ หัวหน้างานบริษัท ล่าม ฝ่ายจัดซื้อ บัญชี ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบริษัท

จากข้อมูลสรุปแสดงให้เห็นว่า บัณฑิตชาวจีนที่เรียนจบในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีรายได้ภายหลังการเรียนจบค่อนข้างสูงและมีสวัสดิการดีกว่านักศึกษาไทยที่เรียนจบในระดับเดียวกัน เนื่องจากเจ้าของกิจการที่เป็นชาวจีนและต้องการแรงงานที่พูดภาษาจีนและภาษาไทยได้ แต่ทั้งนี้ก็มีข้อเสนอแนะจากผู้บัณฑิตเพิ่มเติมว่า

1. บัณฑิตชาวจีนควรพัฒนาทักษะเพิ่มเติม เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และทักษะ ด้านเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มโอกาสในการหางานในประเทศไทย
2. การฝึกงานหรือเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างศึกษาในประเทศไทยจะช่วยเพิ่มประสบการณ์และเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการหางาน
3. ควรติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโครงการความร่วมมือระหว่างไทย-จีน ที่อาจเปิดโอกาสในการทำงานหรือฝึกงานในบริษัทประเทศจีนที่มีสาขาในประเทศไทย

โดยสรุป บัณฑิตชาวจีนที่สำเร็จการศึกษาในประเทศไทยระหว่างปี 2562 ถึง 2567 เผชิญกับความท้าทายในการหางานทั้งในจีนและไทย อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและการสร้างเครือข่ายในประเทศไทยสามารถเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้ โดยตำแหน่งงานที่เปิดรับนักศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ (Project Coordinator) นักแปล/ล่ามภาษาจีน นักการตลาดดิจิทัล (โดยเฉพาะสายอีคอมเมิร์ซ) วิศวกรหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตในโรงงานของบริษัทจีน ครูภาษาจีนในโรงเรียนเอกชนหรือศูนย์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น

ปัจจุบันนักศึกษาจีนมีความต้องการในการเรียนภาษาไทยลดลง ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศควรให้ความสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

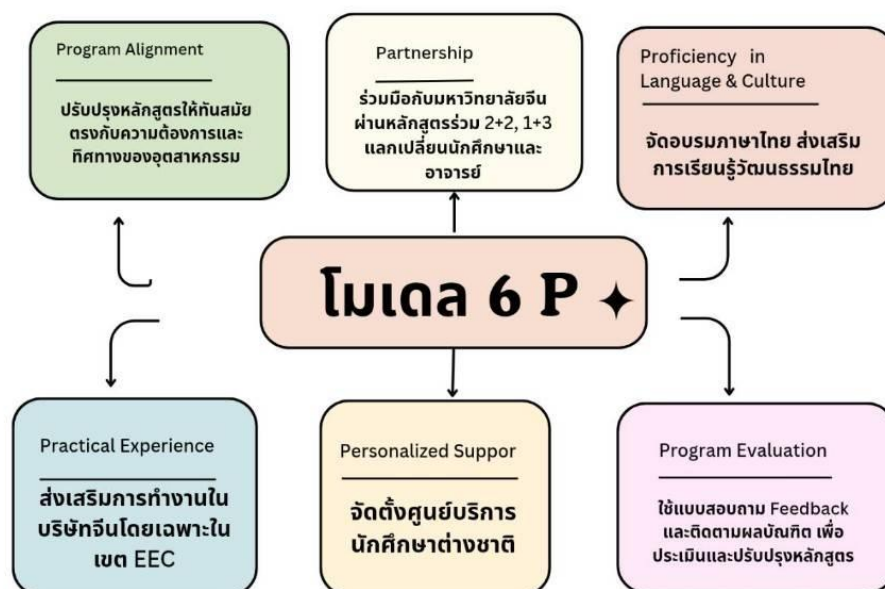
1. Program Alignment หลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศควรพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัย มีความเป็นสากล และตรงกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น ดิจิทัล โลจิสติกส์ การแพทย์ การท่องเที่ยว และเพิ่มวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานและโครงการความร่วมมือกับบริษัทจีนในไทย
2. Partnership มหาวิทยาลัยในประเทศไทยควรเพิ่มความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีนจัดทำหลักสูตรร่วม (dual degree / 2+2 / 1+3) ร่วมกับมหาวิทยาลัยประเทศจีน และแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิชาการชาวจีนเพื่อสร้างความหลากหลายในการเรียนรู้
3. Proficiency in Language & Culture หลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศควรพัฒนาทักษะภาษาและวัฒนธรรม จัดหลักสูตรภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีนเพื่อช่วยในการสื่อสารและการใช้ชีวิต และส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและปรับตัวในสังคมไทย
4. Practical Experience หลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศควรสนับสนุนการหาประสบการณ์ทำงาน ส่งเสริมโครงการฝึกงานกับบริษัทผู้ประกอบการชาวจีนในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ EEC หรือนิคม

อุตสาหกรรม ได้ให้คำแนะนำหรือจัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาด้านการเตรียมตัวสมัครงาน เช่น เขียนเรซูเม่ การสัมภาษณ์ การขอวีซ่าทำงาน

5. Personalized Support จัดระบบดูแลนักศึกษาต่างชาติอย่างเป็นระบบ จัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาต่างชาติ (International Student Office) เพื่อดูแลด้านวิชาการ ที่พัก วีซ่า และปัญหาการใช้ชีวิต ที่ปรึกษาที่เข้าใจวัฒนธรรมจีน คอยให้คำแนะนำทั้งด้านวิชาการและจิตวิทยา

6. Program Evaluation วัดและประเมินผลคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องใช้ระบบ feedback จากนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการสอน ติดตามผลลัพธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการมีงานทำหรือศึกษาต่อ เพื่อวัดประสิทธิภาพของหลักสูตร

การพัฒนาเป็นโมเดล 6 P

ภาพที่ 2 โมเดล 6 P

การสร้างโมเดล 6 P ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงสร้างเพื่อเป็นกรอบเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนแก่นักศึกษาต่างชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการจัดการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาต่างชาติโดยเฉพาะนักศึกษาจีน ลดความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษา ความไม่สมดุลของตลาดแรงงาน และผลกระทบต่อระบบอุดมศึกษาไทยในระยะยาว และจะช่วยยกระดับคุณภาพของนักศึกษาจีนตลอดจนนักศึกษาไทยในสาขาวิชาอื่นๆ ในประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานทั้งในไทย จีน และระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

บทความวิชาการเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณและคุณภาพของนักศึกษาจีนในประเทศไทยตลอดช่วง 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2567 ประโยชน์ของการเข้ามาของนักศึกษาจีนในไทยและข้อควรระวังที่จะเป็นปัญหาระยะยาวในอนาคตได้ ข้อมูลนักศึกษาจีนในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2562-2567 มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านดังนี้

1. ด้านการเติบโตของจำนวนนักศึกษาจีน อัตราการเพิ่มขึ้น ปี 2567 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นประมาณ 134% จาก ปี 2562 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์, ค่าเล่าเรียน, มีหลักสูตรนานาชาติที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษาจีน, ปัจจัยด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ, การเปิดเขตการค้าเสรี (FTA) และนโยบายระเบียบเศรษฐกิจ (เช่น EEC) ของไทย, การส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทยและจีนมีข้อตกลงร่วมทางการศึกษา สุดท้ายคือการที่ไทยเป็นจุดหมายทางภูมิรัฐศาสตร์ทำให้ไทยกลายเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจของนักศึกษาจีน

2. ด้านการเลือกมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาที่เรียนสำหรับชาวต่างประเทศปี 2562-2567 มหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรกตลอดระยะ 6 ปีคือ มหาวิทยาลัยเกริก-มหาวิทยาลัยชินวัตร และมหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ด มหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งที่ได้รับทุนจากกลุ่มทุนจีนที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาจีน โดยเฉพาะ หลักสูตรยอดนิยมมากที่สุดที่นักศึกษาจีนเลือกเรียนจะเน้นด้านการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ การเงิน การตลาด ธุรกิจระหว่างประเทศ แต่มีการเพิ่มคือหลักสูตรเกี่ยวกับวิศวกรรมและเทคโนโลยี แต่นักศึกษาจีนบางส่วนก็ยังให้ความสนใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย ทั้งยังมีการเรียนภาษาจีนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีกด้วย

3. ด้านผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอนจากภาวะการณ์มีงานทำของบัณฑิตจีนที่สำเร็จการศึกษาในประเทศไทยมีโอกาสมหาการทำงานในบริษัทจีนที่ลงทุนในไทย โดยเฉพาะในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมีการลงทุนจากจีนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การทำงานในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) และต้องมีนายจ้างที่พร้อมสนับสนุนการขอวีซ่าทำงาน บัณฑิตจีนที่เรียนจบในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีรายได้ภายหลังการเรียนจบค่อนข้างสูงและมีสวัสดิการดีกว่านักศึกษาไทยที่เรียนจบในระดับเดียวกันเนื่องจากเจ้าของกิจการที่เป็นชาวจีน และต้องการแรงงานที่พูดภาษาจีนและภาษาไทยได้ บัณฑิตจีนที่สำเร็จการศึกษาในประเทศไทยระหว่างปี 2562 ถึง 2567 เติบโตกับความท้าทายในการหางานทั้งในจีนและไทย อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและการสร้างเครือข่ายในประเทศไทยสามารถเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2566). จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาต่างชาติ ปี 2565 (ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2567) จำแนกตามสัญชาติ ประเภทสถาบัน ชื่อสถาบัน ชื่อหลักสูตร ระดับการศึกษา และเพศ. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก https://info.mhesi.go.th/stat_graduate.php?search_year=2565
- กรุงเทพธุรกิจ. (2567). บัณฑิตจบใหม่จีนกว่าครึ่งยัง ‘เตะฝุ่น’ เด็กยุคใหม่หางาน ‘ราชการ’ เป็นหลัก. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก https://www.bangkokbiznews.com/world/1132754?utm_source=chatgpt.com

- กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาทา. (2564). การศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยนักศึกษาจีนในไทย. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 24(1), 123-135.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (2568). รายงานการประชุมกรอบความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ Guangxi Science and Technology Normal University. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สำนักข่าวอิสรา. (2566). 10 ปี จีนอันดับหนึ่ง ! ส่องสถิติ น.ศ. ต่างชาติในไทยปี 55-65 เมียนมาครองเบอร์สอง. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก <https://www.isranews.org/article/isranews-scoop/115794-isranews-09.html>
- Campus Star. (2562). นักศึกษาจีนในไทยเพิ่มเป็น 2 เท่า – เหตุผลที่นักศึกษาจีนมาเรียนที่ไทย. Retrieved เมษายน 20, 2568, from <https://campus.campus-star.com/education /96588.html>
- Li yang และวราภรณ์ ไทยมา. (2021). การเติบโตของนักศึกษาจีนและความหลากหลายของหลักสูตร การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation, 7(6), 331-346.
- Yoyi, T. (2025). YOYI TECH becomes the first company to pass the internet advertising platform capability evaluation for Demand Side Platform (DSP) by China Advertising Association. LinkedIn. Retrieved January 20, 2025, from <https://www.linkedin.com /pulse/yoyi-tech>
- Yu, S. (2024). Malaysia sees influx of Chinese students amid rising tensions with West. Financial Times. Retrieved Retrieved January 20, 2025, from https: / / www. ft. com/ content /0e42e05d-2549-402d-ad76-bfea48dcb29e?utm_source=chatgpt.com